



**Η προστασία του περιβάλλοντος:
Μείζον θέμα πολιτικής συναίνεσης
και επαγρύπνησης του πολίτη**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Καθηγητής

Πρόεδρος Πανελληνίου Κέντρου Οικολογικών Ερευνών

ΔΥΣΟΙΩΝΕΣ ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ και τα σενάρια της ερχόμενης εικοσαετίας για τις κλιματικές αλλαγές. Αποδεδειγμένα λιώνουν οι πάγοι στους πόλους από την υπερθέρμανση του πλανήτη, βασικά από τις ατελείωτες εκπομπές CO₂ κ όχι μόνο. Αποδεδειγμένα το 1% του νερού που υπάρχει στον πλανήτη και χρησιμοποιούμε έχει ρυπανθεί, μολυνθεί και το βασικότερο, έχει μείνει το μισό. Αυτά τα γενικά προβλήματα τα βλέπουμε πλέον και τον τόπο μας.

Επιπροσθέτως μπορούμε να αναφέρουμε τα σκουπίδια: κάθε μέρα που περνάει τα 6,5 δισεκατομμύρια πολίτες φορτώνουν τον πλανήτη με 3,5 δισεκατομμύρια τόνους σκουπιδιών από τις ανθρώπινες, αδηφάγες δραστηριότητες και προσέξτε, σ' αυτό το μέγεθος μόλις το 2 % είναι η φόρτιση από τα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Η Ελλάδα μας λοιπόν, που τόσο οιοποιήτες, οισυνθέτες και οιολογητέχνες έχουν σχεδόν θεοποιήσει, δυστυχώς την τελευταία εικοσαετία με τη ραγδαία τεχνοκρατική ανάπτυξη της έχει ξεφύγει τελείως από τη γλαφυρή πένα των προαναφερθέντων πνευματικών του τόπου μας. Και αυτό γιατί

τα τελευταία και πλέον πενήντα χρόνια ουδέποτε προγραμματίστηκε η λειτουργία των θεσμών και του κράτους, έτσι ώστε βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις να αντιμετωπίσουν όλα τα προβλήματα που συσσωρεύτηκαν και τώρα είναι σχεδόν αδύνατο να δρομολογηθούν για εφικτές πλιν επιτακτικές λύσεις.

Στη χώρα μας η απρογραμμάτιστη και ανεξέλεγκτη βιομηχανική ανάπτυξη που στην ουσία αντιπροσωπεύει μόλις το 17% του ΑΕΠ και την καθιστά 21η μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυστυχώς πολλές φορές δεν πληροί τις προϋποθέσεις ούτε στην ασφάλεια εργασίας, αλλά βασικά στην προστασία του περιβάλλοντος, που σήμερα παγκόσμια έχει τοποθετηθεί ως πρώτη προτεραιότητα στη ζωή και όχι απλά στην ΊπιβίωσηΜ του πλανήτη που βαφτίσαμε «γη».

Τρία πχηρά παραδείγματα δείχνουν το μεγαλείο της άκρατης ανεπάρκειας της κρατικής μηχανής να αντιμετωπίσει την ασυδοσία και αυθαιρεσία της κάκιστης εφαρμογής του καπιταλιστικού εξουσιαστικού συστήματος, που τόσα χρόνια έφερε τον μανδύα άλλοτε του φιλελευθερισμού και άλλοτε πονηρά του σοσιαλιστικού κοινωνικού μοντέλου.

Το πρώτο παράδειγμα εντοπίζεται πολύ κοντά στο αττικό λεκανοπέδιο και στο Βοιωτικό Ασωπό, όπου άρχισε να λειτουργεί εδώ και σαράντα περίπου χρόνια μια βιομηχανική ζώνη χωρίς προδιαγραφές και με αποδέκτη των τοξικών βιομηχανικών

λυμμάτων τον Ασωπό ποταμό, από όπου ανενόχλητα τα απόβλητα αυτά καταλήγουν στο Χαλκούτσι, δηλαδή στο Νότιο Ευβοϊκό. Εκεί καταλήγουν και τα αστικά λήμματα των Δήμων Ωρωπού, Δηλεσίου και Αυλίδας, εξαιτίας της ανυπαρξίας αποχετευτικού συστήματος, αλλά και της ύπαρξης ΧΑΔΑ, του οποίου τα στραγγίσματά πηγαίνουν και αυτά στη θάλασσα.

Όλα αυτά συνθέτουν ένα κοκτέιλ επικίνδυνων χημικών ουσιών (υψηλό μικροβιακό φορτίο, βαρέα τοξικά και καρκινογόνα μέταλλα - εξασθενές χρώμιο, μόλυβδος, υδράργυρος, νικέλιο, αρσενικό κ.α.), από το οποίο τα παιδιά μας

και εμείς παίρνουμε τις δόσεις μας κάθε καλοκαίρι (250.000 λουόμενοι επισκέπτονται τις περιοχές αυτές).

Το πρόβλημα όμως δε σταματάει μόνο εκεί. Οι υδροφόροι ορίζοντες μετά από δίχρονες μελέτες από το ΠΑΚΟΕ, το Γενικό Χημείο του Κράτους, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πατρών και της Κρήτης, αποδεικνύεται ότι έχουν μολυνθεί από βαρέα μέταλλα (εξασθενές χρώμιο, μόλυβδος, υδράργυρος, νικέλιο, αρσενικό). Πρόσφατα η κ. Μπρόκοβιτς, με την περιβόητη ιστορία του εξασθενούς χρωμίου και των 600 οικογενειών που προσβλήθηκαν από καρκίνο, δηλώνει ότι το εξασθενές χρώμιο στα Οινόφυτα, το Δήλεσι και τον Ωρωπό ξεπερνά 10 φορές τις τιμές που βρέθηκαν στην Αμερική.

Από την άλλη πλευρά, η δικαστική εξουσία στη Θήβα υποχρεώνει με ασφαλιστικά μέτρα το Δήλεσι να υδρεύεται με υδροφόρες καθαρού νερού, γιατί το νερό έχει εξασθενές χρώμιο σε συγκεντρώσεις 25-35 mg/l. Όριο δεν υπάρχει, αλλά ο Δήμαρχος Ωρωπού επιμένει ότι το νερό είναι καλό ακόμη και για εμφιάλωση και κρατάει ομήρους τους 20.000 μόνιμους κατοίκους του Δήμου, που το καλοκαίρι φτάνουν τις 150.000, να πίνουν νερό με εξασθενές χρώμιο. Εάν οι εξουσιαστές δεν σκύψουν πάνω στο καυτό πρόβλημα της Δημόσιας Υγείας, τότε το περιβάλλον (νερό, αέρας, έδαφος) θα είναι όχι μόνο ανεκμετάλλευτο, αλλά και τοξικά επικίνδυνο.

Η λύση που προτείνουμε εμείς για το πρόβλημα είναι ότι πρέπει να αναλογιστούν οι βιομήχανοι πως πρέπει να προστατέψουν το περιβάλλον και τη Δημόσια Υγεία για να συνεχίσουν να έχουν αγοραστικό κοινό για τα προϊόντα τους, διαφορετικά δεν θα έχει αγοραστική αξία το προϊόν τους. Οι εξουσίες (πολιτεία και Τ.Α.) δεν φροντίζουν δυστυχώς να εφαρμόσουν την ισχύουσα νομοθεσία και να πάρουν τα κατάλληλα μέτρα για να διατηρήσουν την πελατειακή σχέση με τους ψηφοφόρους τους, γιατί δίχως τους τελευταίους, ποια εξουσία θα έχουν αυτοί;

Το δεύτερο τραγικό παράδειγμα εγκατάλειψης και απαξίωσης του φυσικού μας περιβάλλοντος είναι η περιφέρεια της Ηπείρου, όπου πρόσφατα ζήσαμε σκηνές αλαζονείας της εξουσίας και εγκλήματα αδια-

φορίας. Εδώ και 30 χρόνια η λίμνη των Ιωαννίνων μπαζώνεται (και έχει μπαζωθεί το 15% της έκτασης της), μολύνεται ανεξέλεγκτα από τα αστικά λύματα των γύρω δήμων και των νησιών που βρίσκονται στο εσωτερικό της, σε βαθμό που σχεδόν καθημερινά να είναι γεμάτη από σκουπίδια, απόβλητα και εντονότερες οσμές.

Περίπου 200 βιομηχανίες κάθε λογής ρίχνουν ανεξέλεγκτα τα απόβλητά τους μέσω μίας τάφρου (Λαψίστας) στον ποταμό Καλαμά, όπου υποτίθεται ότι τα νερά της, που αρδεύουν τον ηπειρωτικό κάμπο, είναι καθαρά. Αυτά όλα αποτελούν προβλήματα που δυστυχώς οι εξουσίες κουκουλώνουν και έτσι διαιωνίζονται δημιουργικά αλυσιδωτές, επικίνδυνες αντιδράσεις στα οικοσυστήματα, των οποίων αποτελούμε αναπόσπαστο κομμάτι.

Δεκάδες τέτοια τραγικά παραδείγματα υπάρχουν από την Αλεξανδρούπολη μέχρι τη μικρή Γαύδο με το θέμα των σκουπιδιών:

- Παράγουμε διπλάσια σκουπίδια από τη βιομηχανική (54% του ΑΕΠ) Ιταλία.
- Καταναλώνουμε 150-160 λίτρα νερό καθημερινά και έχουμε την παγκόσμια πρωτιά
- Εκπέμπουμε τόσο διοξείδιο του άνθρακα, που αν συνεχιστεί αυτό, θα ανέβει τα επόμενα 10 χρόνια η στάθμη της θάλασσας κατά 20 εκατοστά από την υπερθέρμανση της γης, λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Για όλα αυτά πιστεύουμε ότι είναι επιτακτική ανάγκη να αλλάξουμε τον τρόπο σκέψης μας και να πιέσουμε τους «εξουσιαστές» προς τη δημιουργία μιας κοινωνίας φιλικής προς το περιβάλλον, ώστε στον πλανήτη γη, που η ηλικία του φτάνει τα 6,5 δισεκατομμύρια χρόνια, να μπορούν να κατοικούν και όχι να εποικούν τα 6,5 δισεκατομμύρια ανθρωποειδή, δηλαδή εμείς.